

6. Илларионов С.В. Принципы симметрии в физике элементарных частиц /С.В. Илларионов, Е.А. Мамчур // Философские проблемы физики элементарных частиц (тридцать лет спустя) / Отв. ред. Ю.Б. Молчанов. – М. : РАН, 1994. – 217с. – С. 167–199.
7. Ковалев И.З. Учение о симметрии в курсе физики средней школы: автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.02 "Теория и методика обучения (физика)" / И.З. Ковалев. – К., 1976. – 24 с.
8. Мултановский В.В. Курс теоретической физики / Мултановский В.В. – М. : Просвещение, 1988. – 304 с.
9. Урманцев Ю.А. Симметрия природы и природа симметрии / Ю.А. Урманцев. – М.: Мысль, 1974. – 229 с.
10. R. Feynman. The character of physical Law. London, 1965.

Кузьменко О.С.

ОНЯТИЕ СИММЕТРИИ И АСИММЕТРИИ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ФИЗИКЕ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

В статье анализируется и рассматривается понятие симметрии и асимметрии, которые положены в основу современных физических теорий. Симметрия проявляет взаимосвязь физических законов, упрощает понимание сложных процессов, протекающих в микромире и рассматриваются в физике. Рассмотрены единство симметрии и асимметрии в процессе обучения физике в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: симметрия, асимметрия, законы сохранения, физические законы, геометрическая и динамическая форма симметрий, физика.

Kuz`menko O.S.

A CONCEPT OF SYMMETRY AND ASYMMETRY IS IN THE PROCESS OF STUDIES OF PHYSICS IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

In the article analysed and examined concepts of symmetry and asymmetry, that is fixed in basis of modern physical theories. Symmetry finds out взаємозв'язок of physical laws, simplifies understanding of difficult processes that flow in мікросвімі and examined in physics. Combination of these symmetries is considered in the process of studies of physics in higher educational establishments.

Key words: symmetry, asymmetry, laws of maintenance, physical laws, geometrical and dynamic form of symmetries, physicist.

УДК 37.015.3:614.8

Кулалаєва Н.В.

КУЛЬТУРА БЕЗПЕКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ДЕФІНІЦІЯ

Статтю присвячено аналізу педагогічних умов виховання культури безпеки професійної діяльності в учнів та студентів вітчизняних закладів освіти. Сформульовано зміст, методи, методологічні підходи та критерії формування культури безпеки професійної діяльності, що визначально залежить від рівня розробленості теоретичних та методичних основ освітнього напрямку "педагогіка безпеки".

Ключові слова: педагогічні умови, культура безпеки професійної діяльності, зміст, методи та підходи виховання культури безпеки професійної діяльності, заклади освіти.

На сучасному етапі науково-технічного прогресу діяльність людини, що спрямована на підвищення особистого комфорту, стає одночасно потенційним джерелом виникнення численних шкідливих і небезпечних факторів середовища перебування, що постійно нею трансформується. Виникає протиріччя між зростанням потреб соціуму та можливостями планети, між потребою особистості в безпеці і небезпеками, породженими її професійною

діяльністю. Від того, яке місце в системі цінностей та ідеалів особистості посідають питання забезпечення власної безпеки та оточення і життєвого середовища залежить безпека її життєдіяльності та існування суспільства в цілому [1, с. 23]. Звідси з'являється проблема зміни споживчого підходу до природи та переходу суспільства до нового типу мислення. Основою його становитиме система ідеалів та цінностей, головним принципом побудови якої є забезпечення безумовності пріоритетів безпеки людини при вирішенні будь-яких завдань, а особливо, професійних. Досягти наведеного можна лише шляхом формування у спільноти культури безпеки професійної діяльності (КБПД), яка взагалі залишається недостатньо високою. Однією з причин такого стану є низький рівень розробленості теорії і методики її формування, що, враховуючи загальну кризу дидактики, становить одну з нагальних проблем сучасності.

Питання, пов'язані з формуванням культури безпеки в учнів та студентів у закладах освіти, відповідно розглядало багато вчених-педагогів, серед яких С. Абрамова, В. Акімов, В. Сапронов, В. Мошкін, Ю. Воробйов, Р. Дурнев, А. Балашов, Л. Горіна, Н. Лизь, В. Гафнер, М. Власова, О. Запорожець, В. Бегун, О. Ляшенко, В. Михайлюк, В. Гончарук, О. Михайлов, І. Немкова, Л. Сорокіна, О. Шароватова, Л. Шершнев, С. Якушева та ін. Однак педагогічні аспекти цієї дефініції поки що залишаються не розробленими. За словами О.І. Запорожця, "необхідно вкоренити в наші соціальні системи усі ініціативи для створення і підтримки культури безпеки...освіта загалом відіграє фундаментальну роль у розвитку людської безпеки" [2, с. 110]. На думку В. Мошкіна за наявності певних досягнень у дослідженні проблеми змісту виховання культури безпеки, до сьогоденного часу даний аспект підготовки майбутніх спеціалістів до професійної діяльності є одним з найменш вивчених у педагогіці [3, с. 1].

Знання кожної людини, які необхідні сьогодні для забезпечення безпеки, повинні базуватися на чітких уявленнях про процеси, що відбуваються у складних системах, і містять велику кількість природних, соціальних, техногенних компонентів. Крім того, важливо ще й усвідомлення нею особистої відповідальності за результати своєї діяльності, оскільки від ціннісних настанов людей, мотивів поведінки, особистісних і професійних якостей та здібностей залежить їхня безпечна життєдіяльність, зниження індивідуальних, соціальних і глобальних ризиків [4, с. 11]. О. Михайлов уважає, що сформованість компонентів культури безпеки таких як ціннісно-мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний та креативний у студента, майбутнього фахівця, знижує ризики, що виникають у перші кроки професійної діяльності, дозволяють спокійно адаптуватися до нових умов життєдіяльності [5, с. 5-9]. Уважаючи культуру безпеки відповідним станом розвитку особи, слід ураховувати, що він формується протягом усього її існування, в якому певний період займає професійна підготовка в умовах навчальних закладів. Останнє оминати неможливо, оскільки саме тоді вихованці опанують технології прийняття оптимальних рішень, умінням адаптуватися до різних змін, прогнозувати перебіг розвитку ситуацій, що виникають під час діяльності, попереджувати негативні наслідки небезпечних подій. На цьому етапі професійна освіта вирішує питання формування у молоді КБПД.

Тому мета статті полягає у всебічному аналізі педагогічних умов виховання культури безпеки професійної діяльності у вітчизняних закладах освіти. Педагогічні умови це комплекс спеціально спроектованих генеральних чинників впливу на зовнішні та внутрішні обставини навчально-виховного процесу й особистісні параметри всіх його учасників [6, с. 28]. У той же час дії щодо формування елементів КБПД можна визначити як складову навчально-виховного процесу, коли здійснюється прищеплення культури безпеки особистості, змістом якого є:

- спеціально організоване творче міжособистісне спілкування вихованців з педагогами, що є носіями культури безпеки;
- відтворення в діяльності майбутніх фахівців елементів КБПД (розвиток творчих сил і здатностей вихованців до профілактики ризиків, попередження й зменшення

шкоди, заподіюваної шкідливими та небезпечними факторами життєдіяльності їм особисто, збитку іншим людям і суспільству в цілому);

- створення сприятливих умов засвоєння компетенцій, знань, умінь і навичок, норм, цінностей, звичаїв, удосконалення світоглядної, інтелектуальної, моральної та психологічної готовності учнів, студентів до безпечної життєдіяльності;
- засвоєння ними духовних і матеріальних цінностей культури безпеки в процесі взаємодії зі структурними компонентами духовної діяльності, а також під час спілкування та організації життя і діяльності людей;
- діяльність щодо залучення вихованців до активного життя, яка стимулює їхнє постійне самовдосконалення та реалізацію нових можливостей, що сприяє формуванню особистості, готової діяти в непередбачених (у тому числі небезпечних і екстремальних) умовах;
- визначення рівня сформованості КБПД.

Формування культури безпеки, на думку авторів [1, с. 82], є процес, до складових якого належать встановлення та корегування мети та завдань сучасної освіти, розробка її нормативно-правової і навчально-методичної баз, розвиток основних методів і напрямів формування культури безпеки життєдіяльності молоді, шляхом створення та вдосконалення способів ефективного культурно-інформаційного впливу та інше. Зауважимо, що основу культури безпеки становлять загальнолюдські імперативи та цінності, а також історично сформовані способи їхнього сприйняття та досягнення. До таких у складі культурі безпеки належать політичні, моральні, релігійні, естетичні [7, с. 75]. О. О. Михайлов у культурі безпеки людини [5, с. 4] виділяє такі аспекти, як змістовно-процесуальний (якості особистості, напрямки базової культури особистості – світогляд, моральність та ін., компоненти діяльності, що сприяють безпеці людини та суспільства) і функціональний (самовдосконалення безпечної життєдіяльності; привласнення і вдосконалення культури безпеки суспільства; прогнозування, профілактика і мінімізація збитку від шкідливих і небезпечних факторів життєдіяльності).

У широкому розумінні формування культури безпеки – це забезпечення готовності фахівців до різних видів діяльності (пізнавальної, фізичної, комунікативної тощо), до виконання певних соціальних функцій (громадянина, виробника, споживача тощо), засвоєння вихованцями різноманітних видів і фрагментів культури (світоглядної, моральної, естетичної і т. ін.). Отже, оскільки всі види та сфери діяльності людини потенційно небезпечні (або можуть здійснюватися в небезпечних умовах), формування культури безпеки повинно стати загальною складовою підготовки молоді до подальшої безпечної життєдіяльності. У всіх закладах освіти під керівництвом педагогів учнями та студентами здійснюється діяльність, результатом якої є розвиток і формування відповідних варіантів їхнього поведіння. Наприклад, безпечного – спрямованого на профілактику та мінімізацію збитку від шкідливих і небезпечних факторів, чи деструктивного, що характеризується схильністю до саморуйнування, віктимності, суїцидної поведінки тощо.

Безумовно, метою формування культури безпеки є корегування світогляду людини у бік особистості безпечного типу за будь-якої діяльності. При цьому виховання культури безпеки (рис.) має наступні складові: формування предметних умінь і навичок, спеціальну теоретичну та морально-психологічну підготовку до безпечної життєдіяльності, її мотивування, інформаційний вплив, пропаганду знань в області безпечної діяльності, розвиток якостей особистості, що необхідні для особи безпечного типу поведінки.

Рис. Проектування системи виховання культури безпеки.

Міцність знань, вміння та навички поведіння в складних ситуаціях, особливо в екстремальних, розвиток якостей особистості безпечного типу – є основою безпеки професійної діяльності. В той же час культуру безпеки професійної діяльності ми розуміємо як інтегральну якість особистості, що визначає її спрямованість на розвиток потреби в безпеці на підґрунті сукупності ключових і професійних компетенцій, знань, постійного вдосконалення вмінь і навичок безпечної реалізації професійної та суспільної діяльності [8, с. 118].

Прищеплення культури безпеки професійної діяльності майбутнім фахівцям у закладах освіти потребує трансляції знань про технічні, медичні, психологічні, правові, фізичні та інші засоби безпеки. Важливу роль при цьому відіграє посилення психологічного акценту, тобто готовності людини до потрапляння в небезпечні ситуації, яке визначається світоглядною, інтелектуальною, комунікативною, вольовою, психологічною підготовкою до безпечної діяльності та самоконтролем. Світоглядна підготовка припускає формування системи узагальнених понять про причини виникнення небезпечних і екстремальних ситуацій, про взаємозв'язок зовнішніх та внутрішніх факторів виникнення небезпеки, про співвідношення небезпечних і шкідливих факторів у житті людини, про роль особистості в попередженні та подоланні таких ситуацій і т.д. Однак, наявність знань – це лише перший щабель оволодіння основами КБПД, головне – важливість позитивного відношення до них, переконаність у їхній цінності та необхідності тобто виникнення внутрішньої мотивації у майбутніх фахівців, щодо опанування КБПД. Тобто в обсяг розв'язуваних освітою проблем повинні бути включені завдання розвитку потенційних можливостей учнів, студентів, їхнього прагнення до знань, новаторства, творчій активності та професіоналізму, формування компетенцій, знань, умінь і навичок безпечного поведіння та переконаності в їхній істинності. Даний процес починає реалізовуватися у родині та продовжує здійснюватися в освітніх установах усіх рівнів.

Серед методів виховання КБПД найбільш використовувані наступні: догматичний, пояснювальний, частково пошуковий, евристичний, репродуктивний та творчий. Догматичний метод заснований на впливі, що здійснюється, за допомогою слова, міміки, жестів, наочних і інших засобів. У цьому випадку висновки й оцінки вихованці сприймають у готовому вигляді, без обґрунтування та пояснення. Пояснювальний метод базується на інформуванні їх про джерела загроз і небезпек, правила і норми безпечної поведінки. При цьому повідомляється про те, що саме становить небезпеку, допомагає зрозуміти причини її

виникнення, зв'язки зовнішніх джерел небезпек, вплив власної поведінки людини на рівень особистої безпеки та ін. Репродуктивний метод реалізує організацію діяльності щодо відтворення отриманих знань про безпечну поведінку та застосування сформованих компетенцій, умінь і навичок у знайомих ситуаціях. Формами вилиття на вихованців даного методу є лекції, практичні та лабораторні заняття. Частково пошуковий метод ґрунтується на спільному розв'язанні пізнавальних, практичних, комунікативних і інших проблем, що впливають на рівень особистої безпеки. Викладач допомагає сформулювати проблему, дає оцінку пропонованим рішенням, ставить навідні запитання. Частково пошуковий метод сприяє підготовці вихованців до самостійного застосування, наприклад, відомих способів безпечної поведінки в екстремальних ситуаціях. Творчий метод базується на організації самостійного вирішення різноманітних проблем забезпечення безпечної діяльності людини. У ході диспутів, дискусій, мозкових штурмів, ділових ігор учні, студенти діють творчо, самостійно знаходять шляхи виходу з неординарних, незвичайних небезпечних ситуацій. За педагогом зберігається організуюча функція: саме він ставить цілі, корегує роботу, підводить підсумки. Евристичний метод забезпечує максимально високий рівень самостійності та творчості учнів, студентів у процесі прищеплення та розвитку культури особистої безпеки. Виховання переходить у самовиховання, оскільки основні етапи діяльності вихованці здійснюють самостійно: ставлять цілі, вибирають засоби, організують свою діяльність, здійснюють самоконтроль. Педагог виступає в ролі консультанта, до якого звертаються найчастіше на початковому або заключному етапі творчого розв'язання теоретичної чи практичної проблеми.

Методологічну основу формування КБПД майбутніх фахівців, на нашу думку, складають культурологічний, системно-синергетичний, особистісно-діяльнісний, проблемний та компетентнісний підходи. До речі, Н. Лизь серед педагогічних підходів до забезпечення безпеки людини відокремлює й деякі інші, а саме: той, що огорожує, навчальний, освітній, особистісно-розвиваючий і творчий [9, с. 48]. Методологічна інфраструктура КБПД сучасного працівника містить теорію організації та прийняття рішень, дослідження систем керування, організаційне поведіння. Вона також формує розуміння механізмів і сутті процесів, що відбуваються в природній, техногенній та соціальній сферах, розвиває здатність прогнозувати можливі варіанти подій та їхні наслідки, здібність моделювати дії та заходи, що дозволятимуть уникнути небезпечних ситуацій. Саме це і підтверджує доцільність обраних нами підходів. До того ж, з позицій культурологічного підходу створення сприятливих умов для всебічного розвитку юнаків і дівчат та формування їхніх особистостей у соціокультурному значенні є головною метою закладу освіти.

Успіх застосування методів залежить від умов, авторитетності педагогів, які їх застосовують, а також їхньої цілеспрямованості, педагогічної грамотності, а головне – особистого прикладу: особистої сумлінності, порядності, культурності, людяності, справедливості, поведінки, спілкування, відносини до людей, розв'язання питань тощо. Рівень сформованості КБПД майбутніх фахівців необхідно оцінювати певними критеріями, а саме: потребою в безпечній реалізації соціальної та професійної діяльності; переконаністю в необхідності постійного професійного самовдосконалення в питаннях забезпечення як власної, так і суспільної безпеки; наявністю комплексу знань забезпечення безпеки; пізнавальною активністю, сформованістю аналітичного мислення; готовністю до безпечної діяльності; творчою активністю в забезпеченні безпечної діяльності.

Інструментарієм, що реалізує прищеплення культури безпечної професійної діяльності є педагогіка безпеки, яка забезпечує виховання особистості безпечного типу поведінки [10, с. 8]. Це новий науковий напрям підготовки людини до безпечного поведіння в реальному довкіллі. У педагогічній теорії та практиці ведеться пошук шляхів і засобів виховання культури безпеки молоді. Певні результати досягаються на заняттях з фізичної культури, біології, географії, фізики, хімії та інших предметів у загальноосвітніх закладах. У професійних середніх і вищих навчальних закладах з цією метою запроваджено дисципліни "Основи здоров'я", "Валеологія", "Екологія", "Безпека життєдіяльності",

"Цивільний захист", "Основи охорони праці", "Охорона праці в галузі" тощо. Зрозуміло, що коло дисциплін, які висвітлюють питання культури безпеки професійної діяльності повинно бути набагато більшим. До нього, на нашу думку, необхідно включити цикл таких курсів, як духовна безпека особистості; теорія ризиків (ризик-орієнтовний підхід); корпоративна культура; психологія людини в екстремальних ситуаціях; основи комунікативної культури; теорія управління та прийняття рішень у небезпечних ситуаціях (в екстремальних умовах); запобігання технологічного тероризму.

Таким чином, прищеплення КБПД в освітніх закладах ґрунтується на органічному зв'язку між надбанням учнями, студентами певних компетенцій, знань, умінь, навичок профілактики та подолання небезпек, засвоєнням досвіду творчого рішення проблем безпеки і вихованням емоційно-ціннісного відношення до Світу, один до одного, до засвоюваного професійного досвіду. А це визначально залежить від рівня розробленості теорії та методики формування КБПД, тобто від стану педагогіки безпеки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Воробьев Ю.Л. Основы формирования культуры безопасности жизнедеятельности населения [Электронный ресурс] / Ю.Л. Воробьев, В.А. Пучков, Р.А. Дурнев; под общ. ред. Ю.Л. Воробьева. МЧС России. – М., 2006. – 316 с. Режим доступа: magistrifc.narod.ru/_doc/biblio/form_kult_bj.pdf
2. Безпека життя і діяльності людини – освіта, наука, практика: зб. наук. праць XIII міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 15-16 травня 2014 р. [Текст] / М-во освіти і науки України, Держ. служба України з надзв. ситуацій [та ін.]. – К. : "Талком", 2014. – 320 с. С. 104-114.
3. Мошкін В.Н. Содержание воспитания культуры безопасности студентов [Электронный ресурс] / В. Н. Мошкін // Электронный журнал. – Педагогический университетский вестник Алтая. Режим доступа: www.uni-altai.ru/Journal/vestnik/ARNIW/N1_2007/ped.html
4. Запорожець О.І. Освіта та виховання у сфері БЖДЛ потребують концептуальних змін [Текст] / О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк // Безпека життєдіяльності, – № 12, 2007. – С. 7–11.
5. Михайлов А. А. Формирование компонентов культуры безопасности жизнедеятельности в социуме у студентов педагогического ВУЗа [Электронный ресурс] / А. А. Михайлов // Научный журнал КубГАУ, №68 (04), 2011 г. С. 1-11. – Режим доступа: <http://ej.kubagro.ru/2011/04/pdf/29.pdf>
6. Литвин А.В. Методологічні засади поняття "педагогічні умови" [Текст]: на допомогу здобувачам наукового ступеня / А.В.Литвин. – Львів: СПОЛОМ, 2014. – 76 с.
7. Кулалаєва Н. В. Культура безпеки людства: Монографія [Текст] / Н. В. Кулалаєва. – Миколаїв. Вид-во ДМ Репрографія – 2011. – 376 с.
8. Кулалаєва Н. В. Педагогічні підходи до формування культури безпеки професійної діяльності у студентів ВНЗ [Текст] / Н. В. Кулалаєва // Педагогічний альманах: Збірник наукових праць. – Херсон: КВНЗ "Херсонська академія неперервної освіти", 2013. – Випуск 20.– С. 117-122.
9. Педагогика безопасности: наука и образование [Текст]: материалы Всероссийской научной конференции с международным участием, Екатеринбург, 12 декабря 2011 г.: в 2 ч. / сост. и общ. ред. В. В. Гафнера ; ФГБОУ ВПО "Урал. гос. пед. ун-т". – Екатеринбург, 2012. – Ч. 1. – 212 с.
11. Кулалаєва Н.В. Виховна складова педагогіки безпеки: Монографія [Текст] / Н.В. Кулалаєва, О.А. Мармазинський, В.О. Михайлюк; за ред. В.О. Михайлюка. – Миколаїв: НУК, 2013. – 381 с.

Кулалаєва Н.В.

КУЛЬТУРА БЕЗОПАСНОСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КАК ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ДЕФИНИЦИЯ

Статья посвящена анализу педагогических условий воспитания культуры безопасности профессиональной деятельности у учащихся и студентов отечественных образовательных заведений. Сформулировано содержание, методы, методологические подходы и критерии формирования культуры безопасности профессиональной деятельности, что определяюще зависит от уровня разработки теоретических и методических основ образовательного направления "педагогика безопасности".

Ключевые слова: педагогические условия, культура безопасности профессиональной деятельности, содержание, методы и подходы воспитания культуры безопасности профессиональной деятельности, образовательные учреждения.

Kulalaeva N.V.

SAFETY CULTURE OF PROFESSIONAL ACTIVITY AS A PEDAGOGICAL DEFINITION

This article is devoted to the pedagogical conditions analysis of safety culture education of the professional activity among pupils and students of the educational institutions. The content, methods, methodological approaches and forming criteria of the safety culture of professional activity, which depends on the level of elaboration of the theoretical and methodical foundations of the educational direction "pedagogy of safety" are formed.

Key words: pedagogical conditions, safety culture of professional activity, content, methods and approaches to the education of safety culture of professional activity, educational institutions.

УДК 371.14-378.12

Кушнір І.І.

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК УМОВА РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ І-ІІ РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Переорієнтація системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів на маркетинго-орієнтоване дозволяє розглядати процес курсового навчання як перманентний розвиток фахівця, що характеризує дію, спрямовану на поліпшення якості персоналу (викладачі), якості підготовки слухачів для подальшої реалізації у маркетингової діяльності (у нашому випадку керівників вищого навчального закладу І-ІІ рівнів акредитації), якості інфраструктури навчальних заходів і посилення результативності й ефективності використаних для розвитку маркетингової компетентності форм, методів і засобів.

У статті обґрунтовуються педагогічно доцільні технології навчання керівників вищих навчальних закладів І-ІІ рівнів акредитації у системі післядипломної освіти, доводиться припущення, що комплекс педагогічних технологій, зокрема інтерактивних, проектних, інформаційних, тренінгових, ігрових, оцінних, дозволить найбільш ефективно позитивно вплинути на розвиток маркетингової компетентності керівників вищих навчальних закладів у процесі підвищення кваліфікації керівників вищих навчальних закладів І-ІІ рівнів акредитації.

Ключові слова: організація маркетинго-орієнтованого навчання слухачів, педагогічно-доцільні технології організації курсового навчання керівників вищих навчальних закладів, формування маркетингової компетентності.

Як відомо, навчальний процес у системі післядипломної освіти є керованою системою, головною метою функціонування якої є підвищення кваліфікації керівника вищого навчального закладу І-ІІ рівнів акредитації сфери. Від того, які важелі керування цією системою, у вирішальній мері залежить ефективність її функціонування й вагомість результатів.

Сучасні вимоги щодо підвищення кваліфікації педагогічних кадрів вимагають від організаторів урахування таких концептуальних положень: спрямування диференціації й індивідуалізації навчання залежно від особливостей керівника вищого навчального закладу І-ІІ рівнів акредитації й рівнів сформованості його маркетингової компетентності; активізація й підвищення рівня складності засобів проектування і моделювання маркетингової діяльності слухачів; побудова й реалізація методичних прийомів формування маркетингової компетентності в спеціально створених ситуаціях маркетинговій діяльності на основі методів